

О.М. Лук'яненко*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Останніми роками серед різних аспектів соціальної політики все більшого значення набуває її інформаційна складова. Цей новий аспект діяльності держави потребує обґрунтування варіантів рішення цілого комплексу іноді суперечливих задач соціальної сфери. Логічно стверджувати, що соціально-інформаційна політика реалізується в соціально-інформаційній сфері. Тому розгляд суті соціально-інформаційної політики держави необхідно почати з визначення її початкових положень.

У визначенні поняття «соціально-інформаційна політика» необхідно враховувати сутнісні риси загальної, соціальної та інформаційної політики. Це початкове методологічне посилення вимагає визначення не тільки основних рис, властивих політиці взагалі, інформаційній і соціальній політиці, але й особливих рис, властивих соціально-інформаційній політиці. Важливо підкреслити взаємозв'язок соціальної і інформаційної політики, оскільки це сприяє розумінню походження соціально-інформаційної політики. Оскільки мова йде про соціальну та інформаційну політику, то слід зупинитися на найважливіших положеннях, які характеризують їх як відносно самостійні сфери.

Інформаційна сфера набула чітких обрисів в останнє десятиріччя, стала істотно впливати на політику, економіку, соціальне, духовне життя людей, заявивши про себе як про самостійну сферу життя суспільства. Застосування нових інформаційних технологій, інформаційної техніки в соціальній сфері формує соціально-інформаційну сферу як самостійну сферу життєдіяльності людей. З'являються соціально-інформаційні потреби, інтереси людей, соціальних груп, держав, а також і суперечності, які вимагають вирішення.

Соціальна сфера існує реально і термін «соціальна сфера» достатньо широко використовується в науці. В соціальній сфері зви-

* асистент кафедри філософії КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, м. Київ

чайно виділяють ряд підсистем: інституційну (включає такий інститут, як соціальна організація держави); нормативно-ціннісну (законодавча база, традиції, звичаї); комунікативну (відносини, дії тощо); функціональну. Специфіка соціальної сфери полягає в тому, що вона складається як результат свідомої діяльності людей, соціальних груп, класів, націй, держав, які прагнуть оволодіти об'єктивними процесами, активно впливати на них. Соціальна сфера тісно взаємопов'язана з іншими сферами життя суспільства: політичною, економічною, духовною. Ці зв'язки багатоманітні, але найбільше значення мають причинно-наслідкові, генетичні, субординаційні. Соціальна політика, соціальна організація й інші категорії своїм конкретним змістом обкреслюють межі соціальної сфери суспільства.

У результаті взаємодії інформаційної і соціальної сфер утворюється відносно самостійна соціально-інформаційна сфера, в якій акумулюються й інтегруються специфічні соціально-інформаційні інтереси, відносини, суперечності, знання, ресурси, взаємодії різних соціальних і політичних сил, а також виробництво інформації соціального характеру і засобів її виробництва. В сучасному суспільному житті соціально-інформаційна сфера починає стверджуватися як відособлена частина життєдіяльності соціальних сил, як результат свідомої діяльності людей, класів, націй, партій, держав, які прагнуть оволодіти об'єктивними процесами в суспільстві і за допомогою соціально-інформаційних способів активно впливати на них.

Оскільки соціально-інформаційна сфера є результатом взаємодії соціальної й інформаційної політики, то логічно припустити, що соціально-інформаційна політика є похідною від них. Соціально-інформаційна політика – це не просто додаток до інформаційної і соціальної політики, скоріше – це похідне утворення. Будучи похідною від соціальної й інформаційної сфери, соціально-інформаційна політика детермінує їх характер і зміст і таким чином впливає на соціальну та інформаційну політику. Соціально-інформаційні можливості держави змушують формувати такий інформаційний потенціал суспільства і держави (інформаційну політику), частину якого можна використовувати з різною метою. Проте соціально-інформаційна політика не замінює і не підміняє соціальну та інформаційну політику держави. Соціально-інформаційна політика має свої риси, які залежать від загальної політики держави, тому існує необхідність теоретико-методологічного аналізу суті, змісту, механізму дії феномена «соціально-інформаційна політика держави».